

діло

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕВПОЛ.

Видав: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“

Начальний редактор: Д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ.

На дніх польська поліція у Варшаві арештувала цілу низку членів тайної „фашистської“ організації, одного з головних центрів відхопольської відповідальної конспірації, окрещеного зворушливою назвою „Поготів’є польських патріотів“. Між арештованими є: бкж. Пенкославські, полк. Горчинські (організатор польського лагіону во стороні царської Росії), рев. кап. Міхаловські, промисловець Лесницькі і н. В справу замішаний ген. Галінські. Поліція сконфіскувала в арештованих масу компромітуючого матеріалу. М. и. найдено листа організації до ген. Шептицького, в якому дякується йому за підмогу. Лист підписаний команд. ППП полк. Чоловим (псевдонім Горчинського) Крім сього найдено протокол розмови кдта ППП. з б. мін. освіті Гломбінським. В цім протоколі 13. Дальше найдено копію листа шефа штабу ППП. до комдата поліції вісіорганізації. Зі змісту листа виходить, що 12. жовтня я. р. відбулися наради головної ради ППП. в домі ксьондзів костела Спасителя, в пешканині кс. Орачевського.

«Курер львівські» подає, що кожний член цеї організації мусів вложитьти урочисту присягу. Заприємниця відбувалася в понеділки в підвальних костелів Всіх Святих. При вході до захристії треба було подати вартовому фашистови умовлене гасло. Рота присяги була отся:
Я, навше підписаній, докладно вивчений із програмою і регуляміном П. П. П., приступаю до Групи Його членів і якнайурочистіше зубовязуюся чесно і совісно виконувати вложені на мене обов'язки і пристосуватися у всьому до віданої програми і регуляміну під ригором суду чести Поготівля і зі свідомістю кари, яка мене за це може стрікути, не виключаючи кари смерті за підступ і зраду. Так єні Боже поможи і св. Його Мука. Амінь».

„Курер Варшавський” подає, що організація П. П. П. має в самій Варшаві кілька тисяч членів, а на провінції в щілій низці міст має свої розділи. Організація змагала до ви-
тонення замаху стану.

В арештованих найдено масу матеріалів і документів. В змаганнях „П. П. П.”, як з цих матеріалів виходить, є залігажовані особи на високих цивільних і військових ставленнях. Як подає „Курср Поранни”, викрито архив т.зв. ген. штабу „П. П. П.”. Організація ж. ин. займалася дослідами над військовими.

Арестування Йдуть даліше

Опозиційна польська преса подає, що деякі дуже впливові одиниці інтервенювали у центральних польських властей в справі арештованих, зважаючи затушувати цілу справу

Що успіх Мусоліні в 1922 році не давав змоги спокійно стати ученим Грабським і Гломбінським, що вежхольський табор розвинув горячкову підпольну акцію для захоплення влади в Польщі, що на цю ціль використовувалося реальні засуджені

тили, що засоби на цю шіль вбрав духовник польських „Францістів” іс. Орачевські в Америці, давши було відомо.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 18., II пав.
Кошто почт. лист. 143.322.
Адреса для телеграмм:
"Літо" Львів.
Ноч. Редактор приймає
від 10—11 год. перегляд.
Рукописів не повертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в пром. 2,000.000 р.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дод., Франції,
Голландії, Бельгії 10 фр., Ав-
стрії 10 л., Німеччині 4,000,000
п. марок, Італії 5 шт.
фр., Чехословаччині 20 чеш.
роні, Румунії 100 лей, Бол-
гарії 50 л., Австрії 4,000,000
шт. Задовільності 1000/10 шт.

**В сповіді оголошень
звертаюся до Адмі-
ністрації.**

шнору є ріжче ніж і майже у всіх ма-
дінх та великих держав.

Найживіша людина у Мадії Антанті, мін. Бенеш, бажав би виреконати Румунію та Югославію про корисність підготовлення порозуміння із совітською Росією. Румунії не легко дати свою позицію згоду на таку програму, з огляду на питання спірних кордонів з Україною. Югославіч не хоче пожишо пізвати себе з Францією офіційним договором; й блиże ворушить конфлікт з Італією. Правда, що частинне порозуміння між Італією та Югославією в справі Фіуме є великим мировим здобутком дипломатичної білгородської наради. А проте таке порозуміння не змінює ідеї Союзу цих маліх держав у спільнім інтересі.

Послухаймо, що на що тему пише у своїй вступній статті „Таймс“ в дни 10. л. л.:

У теперішній момент увага М. Англанті є звернена головним чином у напрямку Франції, і є очевидним, що цілі політики Франції та її співницькі відношення зосереджуються довкола Союзу Народів у центральній і південній-східній Європі. І не тільки довкола них. Польща зі своїм 30-мільйонним населенням є залишком з Францією багато тіснійше і є більше її віддана ніж Чехословаччині на півдні. Станівши єдиною державою після відновлення амуніції у Франції. Тому-то вплив Франції на країни східної і південної Європи є загальною, беручи впливом мілітаристичного забезпечення в Європі військової переваги Франції. Скажім ширше що привезення всіх цих країн до Франції не є незвичайне (exclusive). Вони все ще липнуть до Союзу Народів, хоча з меншим довірям як до цього часу. З огляду на недостачу якоїсь ясної альтернативи, вони були в дійсності приневолені глядіти на Париж як на головний центр європейської політики. Шараважливішим фактом є те, що Німеччина в наслідок минулорічних подій була приневолена рахуватись принципіально з французькими домаганнями та бажаннями. Франція продовжує у всіх напрямках ініціативу, яку захопила рік тому і в її політиці виривають знову амбіції, які, здавалось, були стиснені Миром. Прага є дуже діяльна у своєріднім напрямку. Нам досить добре відома своєрідна, вони залежна ініціатива СРСР; Італія під режімом фашизму заявляє про свої цілі і домагання у новій формі. СРСРський уряд є диктатурою; Чехословакський — як як ще звернув недавно увагу д-р Енгліс у „Прагер Прессе“ — олігархію. Фа-

Адам Узенбло в „Кусерільзовській” пише: „Польща під час заключання версайського договору була, чиось тільки негативним, зменшенню могутності Німеччини, за валком кільчостого дроту для відгородження від Більшевів. Польща тепер — це комплекс клопотів, що вість незгоди з Німеччиною, Росією, Чехією, Литвою, Данцигом, царина скарбово-господарська, це кубло поборюючих себе націоналізмів, це джерело неспокоїв, огнище воєнних погроз, це щось — однією словом — не дуже добріше для європейських відносин”.

Малі та великі держави.

Згад Маріот Антанти — Роля мін. Бенеша. — Спогази з Францією. — План
Франції. — Погляд „Таймса“. — Позиції англійської політики. — Сильні
слова в реальне діло.

Малі європейські держави не-
державні народи ждали від творців
Мирової Конференції опіки, мате-
ріяльної та моральної. Минуло кіль-
ка літ і вони перекінілись, що під-
мога не приходить. Треба журитись
самим про позавання поганих на-
слідків війни. Бльок маліх держав
відомий під назвою Малої Антанти:
Чехословаччини, Румунії та Юго-
словії, починає з власної ініціативи
рішати деякі справи міжнародної
європейської політики.

Політика таких невеликих держав не мала би далекосхідних наслідків, колиб вона не була орудником більших держав, які стаючи протекторами, мають у першій мірі на меті власні пляни. Останній зізд Малої Антанти в Білгороді став приводом в європейській пресі для широких міркувань про становище Англії та Франції супроти національно-територіальним притязанням

Пр. 24-24. В імені Річипословоютої Польської! Суд окружний відповідь на Трибунал пресовий у Львові розглянув на вимогу Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло” число 6 з дні 6. січня 1924. р. в артикулі під заголовком: 1) „Свято Різдва святої ідеї” в уступці між словами: „ставлення підивилися: „Пять літ минуло”; 2) „Жблуко Медеї” в уступці між словами „розуміє” і „Але боротьба”, містить в собі ефект зазичену з § 65 в) з. з уміння докладані з засіді 5. січня 1924 конфіскату за опірництво і державне землеволодіння ді-

шистівський уряд є по суті виктатується в французький уряд за останній рік своєї діяльності, головно з наслідком політичних засобів у Рурі, придав чимало прискорення олігархії. Демократія є в стаді безладу і непримиримого елемента в "Incoherence" і між цивільними та військовими та суперіншими в Европі десь нові нитки нанизуються, нові звязки сплтаються, нові форми економічно-концептуальні розиваються з розхитаною політичною діяльністю, ідей і хідкіх досвідів.

"Таймс" зокорисяла своїй по-ділі, що хоча не була в сні засувати в час своєї ясної, активної політики і таким робом дозволила європейським країнам зневажитися в Англію. Затем почався на програваній дрохові можливого жертв швидкого прем'єра, Мекдонельда. "Таймс" критикує його оптимістичний розум, в якому він заявляє, що "добре буде би витворити порозуміння між Францією, Італією, Росією, Німеччиною, з усими гуманними людьми, що не мають якої потреби вести війни і підстав до вогненічної". Це є — каза "Таймс" — заявка про ідеал, а не програма". І далі: "Ми чули досягти сильних сил Ставаймо користуватися моральним впливом усіма засобами і зміцнююмо Лігу Націй. Та минішний мент не є пригожий, щоби обмежувати наші зброяння. Воєніті реєстри: дві речі є найважливіші в законодавстві політиці. Одна — це мати ясну і чётку мету, зважаючи на неї. Друга — це йти до цілеспрямованої мети з неявною залежністю, користуючись кожною зміною обставин, кожною переніскою подій, з одиною думкою, щоби йти вперед за ступінь на ступінь до достаточної мети. Саме ця залежність у методі, одне інтелігентне, далекоглядне поважування між собою по-дробиці в подробиці складаються наприкінці на враження широких та сильних мет, які означають словом "престіж" і коли кажемо, що діло є зроблене справді іскусно".

В діях наша будуччина — на-ша золя і воля. Найкраще дбас про життя народу той, хто жертвувє на "Рідину Шкелу".

Р. МУДРИЙ

16

Під знкомом "непід-щини".

Починки до четвертій Української Високої Шкільництва у Львові

(Продовження)

Далі тає газета занялася спра-вою підліку українського державного університету. Один автор доказує, що український університет може бути заснований не у Львові, не в Станиславові, не в Перемишлі і не в Тернополі, а в Галичині. Галич навінве собі тепер містечко, але містечко зі старими та світ-лійними для Українців традиціями, ніж Львів. Другий автор, зачинаючи від цього останнього, саме доказує, що Галич не може бути осідком українського університету з огляду на його величезну традицію. Та зате з огляду на публичну без-пеку і польського контролю, яка була би неможливо в Галичині, наїйті країні місцем для університету є Львів. У Львові є не лише вищій поліція, але й польська суспільність має меншу від польської практики в нагляді за українською державністю. І через це вони обі-на спілку зможуть паралізувати шкільні види того університету. Третій автор більш авторитетний і більш фаховий, бо бувший ректор львівської політехніки, писав дуже широко на тему неактуальності українського університету для Польщі. Українців, на його думку, зовсім не залежить на університеті, але на наукі вже нічому, а тільки на тім, щоби держава в польсько-

Українське „сменовеховство“.

В зв'язку з переходом Тютюнника на Радянську Україну, як та-коож в зв'язку з наміреним поворотом проф. М. Грушевського московського "Ізвестія" в 3. січня 1924 р. вийшов окрему статтю, в якій він розповідається:

Тютюнник і Грушевський є представниками новій української "сменовеховства", що має свої центри в "Праві та Вітчизні", які впливають на глядьми повороту на Україну. Петлюра та Тютюнник і Грушевський — це представники окремих груп етнічі, що прийшли відомими шляхами до ідеї "сменовеховства".

Як ті групи? — Та перша є все про політичну мінішнину обох діячів. З усіх українських політичних партій рішальною ролю відігравали, як відомо, чехословацькі есери та українські с. д. Тютюнник і Грушевський не були лидерами від одної з партій. Вони взагалі не були довгий час не лиш провідниками, але навіть рядовими членами партії. Тютюнник був короткий час українським соціал-демократом, потім "незалежником", та свою популярність добув він не політичною роботою. Ті саме відноситься в однаковій спільноті до Грушевського, який в перших діячах лютневої революції входив у склад партії українських соціалістів-федералістів, але потім він покинув та назвав себе позапартійним українським есером. Партия у. с. ф. вийшла з рядів в ТУП (товариство українських поступовців). ТУП жемно дав почин до заснування Центральної Ради, і якоже віддати даніну діяльності, ліберальні буржуазні поступовці пірцевали себе соціалістами федералістами. Овіля Винниченко злобно висміяв той політичний крок поступовців, кажучи: "Тупівці прийшли таї маскарад самим собі і другим на сміх і весь час після ходили з червоним плащом, який відомо не достоювався ані до ідеології, ані до темпераменту, ані до психологии газетних і кабінетних людей".

Грушевський не був лідером тієї групи (на чолі її були А. Ніковський, С. Ефремов ін.), як рівно ж не був лідером есерів, до яких він пристав, вибравши з партії у. с. ф. Але мимо того роль його в усьому національному рухові була дуже велика. Винниченко був ідео-

логом українського націоналізму. Петлюра — військовий організатор, Голубович — "державний лідер", а Грушевський — діячем, символом націоналізму, оголошеною багатолітніми традиціями вітчизняного "лемонту" — Галичини, таємні Ідеї Самостійної України. Грушевський був представником академічного професорського націоналізму, що була популярним завданням його безпартійності та очевидної обективності.

Після країни УНР Грушевський вийшов за межі і зайняв ліве становище в політиці, різкогородивши від авантюри Петлюри, в останніх роках недвусмисло пристав до соціалістичної "сменовеховської" групи, що протиставляє себе роботі Шевченка, одного з бувших міністрів Петлюри, що зайнявся організацією соціалістичних сил петлюровщини, які стояли на старих політичних позиціях.

Поворот Грушевського на Україну означає утвірнення ідеї "сменовеховства" серед української громадської етнічності так само, як повзог Тютюнника означає побуду "сменовеховства" між військовою українською еміграцією, що настроєна опозиційно до Петлюри.

Побуда ідеї "сменовеховства" серед громадської еміграції петлюровської "демократії" — це засадний підсумок повороту Грушевського. Ця побуда вказує на всю глибину розкладу петлюровщини. Всі бувши провідники партії — Голубович, Лизанівський і інші — сьогодні займають радянські посади і застосовують не зле. Від українських соціалдемократів оста-

лася показування гідна група літніх генералів. Віденська газета "Нова Доба" так характеризує тих панів: "Ле буде (до революції) такі люди і провідники соціалдемократії як Порш, Матюшинко, Мартос, Левицький, Шадрич, Михайлів, Понятівський, Софіїв, Супрун, Малець, Медленський — словом всі, що зайняли тепер такі рідповідальні становища і представляють всю соціалдемократію і які керували і керують всю політикою. Чи будуть вони в переворотіх, петлюровських організаціях. Але одного в тих панів там не буде".

Коли відміною петлюровщину у вживому значенні слова — тернівську еміграцію і "Український Центральний Комітет", що включав в Віднізі в місці серпня 1923 р. з бувших міністрів УНР (за пішоху гітранському чаді) — то тут же побачимо глибоку рознанію. Тернівське урядництво відмовилось приняти до обов'язуючої відомості постинови зілу.

Цей безприкладний в історії випадок повстання урядництва одержав назву тернівської революції. Зрадили тернівський центр такі старі гвардійці, як Тютюнник і Омелянович-Павленко, командари і застосували військовий міністер Петлюри, керманич походу з 1920 р. який тепер заснував у Данцигу комісійну крамницю та зайнявся "мирною будовою".

І ось тепер пішов з еміграції Грушевський. І, хто знає, можливо що новий 1924 рік принесе нам ще дещо нові несподіванки в роді нового "покаяння" Винниченка, якому той шлях на всякий випадок вже знайомий? Це не лише можливо, але й імовірно.

Задачів'яня закордонною політикою.

Чуємо голоси, що наш часопис надто багато місця присвячує закордонній політиці. Наш загал звик не від нині глядіти на політику, як на обмежений обсяг подій та явищ, звязаних з вузькими рамками нашого провінціонального життя. Кількість війна зазналиши велику скількість земель з чужими країнами і дала їм змогу, безпосередньо чи посередньо, стежити за внутрішнім життям далеких держав.

А проте ми не можемо виводитися від традиційно-наївного пересвідчення, що очі всього світу є змережені на клаптик нашої землі і що на ньому варіюються найважливіші політичні події.

Оце пересвідчення було першою причиною наших дипломатичних невдач за кордоном. Наші представники та оборонці нашої справи були дуже слабо зазнайомлені з внутрішнім життям тих дер-

го скарбу в сумі кількох міліардів забезпечити й дати утримання кілька-засідь українським родинам університетських професорів та урядників. Більше нічого Українці не хочуть, а через це шкода ломити собі голову над такими абстрактними питаннями як український університет, його осідок і інші тим подібні проблеми. ("Газета Львівська" з квітня 1923)

Цей останній фаховий автор мабуть переконав "Газету львівську", бо ось вона забрала слово і в справі істинного приватного українського університету дія 6. травня 1923 р. в статті під назвою "Балон до квадрату". Тим бальоном (мільйонами більше) по думці автора передової статті з українського університету. Він же на ділі не існує. Його нема і не було ніколи. Бо як би був, то польська поліція, що від давшого часу "зашукана примару (тобто університету), переслідує й, усмertює, а вона все живе" — остаточно віднайшла би й, а на ділі не находити. "Отже не треба бути як в сенаті" таї несамовитої інституції, щоби могти заспокоїти занепокоєну тим неробством поліції опінію. Поліція тому не може віднайти "тайного університету", що він на ділі не існує". Такі дивогляди погляди висловлювались на сторінках тоді піофіційного органу уряду Скоропадського. І чи можна було вірити в добре наміри того уряду щодо розвитку українського університетського питання? Гіх! Хто в це тоді вірив, той був наївним.

Преса все або відбивас вірю

настрої широких кол громадянства або відповідно його настрою, чи подає напрям ріжними настроїми. Наведені вище факти свідчать про настрої правдівих польських кол та тодішніх їх прихильників. Тепер відомо на інші два факти, які мали місце у львівській польській пресі в звязку з істнуванням українського університету. Ці факти безперечно докажуть нам, що дійсно польське громадянство і польська преса не цураються чисто поліційних засобів у відношенню до Українців тоді, коли йде мова про їх знищенні або про знищенні чи припинення якоїсь іншої праці, котра Полякам не до відгоди. і так "Слово польське" ч. 129, з 13. травня 1923 р. подало список професорів українського університету для якогось мабуть ужитку польського громадянства і польської поліції. Без нікіх скрупулів звертає газета увагу відповідної алади на це, що такі-то державні урядники за польську державну плату беруть участь в "конспіративних" роботах українського університету і що такі дії бути не може.

Львівська "Газета Цодденіна" ч. 4712 з 24. травня 1923 р. в нотатці під назвою: "В допомогу державній поліції" написала таке: "Як відомо, український тайний університет с тайною інституцією, отже за-боронено, а мимо того функціонує. Щоби улегти державній поліції відкриттям львівля, чого до тепер помимо праці в поті чола не можна було зробити, виславли ми хлопця-послугача нашої редакції з дорученням вишукання адреси і отсе повідомляємо, що фальсифічний

факультет львівського тайного університету находитися: 1) в садах юрських забудувань, 2) в товаристі Шевченка, вул. Чарнецького, 3) в Народній Домі при вул. Руставського. Поверх і числа дверей не подаємо, бо при відомій бистроті декотріх розівідчиків дефензи, скоро прийдеться їх "відкрити". В протилежному випадку наш хлопець покаже". Але одні ані друге нікаких коментарів не вимагає.

VIII.

Тимчасом в Кураторії Українських Високих Шкіл йшла дуже інтенсивна праця над остаточним виступом петиції до сойму та сенату. Над уложенням та стилізацією працювала окрема комісія Кураторії. Кілька разів ця комісія усталювала текст петиції і кілька разів пленум Кураторії змінювало його, доповнювало і т. д. Ця робота тривала довго. І саме після відбутої анкети з 20. травня 1923 р. як ми вже згадали, почала свою роботу біль Українських Високих Шкіл і львівська поліція. Поліція почала від ревізії у різких осіб, що мали якийнебудь звязок з університетом або й у таких, що до нього не мали нікого відношення. Тоді удастся поліційні візити в дні 23. травня і підсписаний. Того дня і в той самий час переведено рев

жав, в яких м'яко зводилося вести свою справу. Про психолою чи жинців уже й не казати! Як можна було добитись якогонебудь успіху перед чужинцями, коли членів нації залишали іх від перших зустрінів розмови складаючи доказ, що глядуть на сплив як присяного за рахунок європейського статоліття. Отий стиский зміст, які приходили з Луцька до нас про стан національності, були наскічною підставою для симпатії, що не виник відтаки заслугами європейських земель, а саме виникли причин та наслідків. Наши земляки уявляли та уявляють собі що-небудь, що якщо було, то європейського походження, або членство в нашій обороні, або статус або якесь приватна претензія, а слід змінити їхше положення, але з діяльнотою, що розторочує нашіх ворогів і т. д. Звасілі. Йшли набільше фантастичні комбінації, на яких будувалась літочка, пісочні піраміди.

Усі належні вирошення нашої національної справи були і будуть національними, численними, ніжками з долою склою, європейською діяльністю. Отий вистрил сербського студента був безпосредньою причиною до вибуху січні в найбільших світових воєн. Але цей вистріл був і скрою, що падала в атмосфері переволненості вибудовим матеріалом, який збирався довгими роками. Нинішній історик шукавши за пожерлом останньої війни, може виявити на шляхі десяток таких причин, багато глибших, більше безпосредніх.

Внутрішня політика найменшої і найбільшої країни слаще настільки доцільна та передбачуюча, наскільки вона ракується з усіма фактами внутрішньої політики інших держав, себто з загальним кожнотим часом становим політикою закордонної. Нині, коли кожний в нас хоче бодай в якнайменшій мір стежити за подіями, що можуть заважити на долі нашої завтрашньої дніни, ніхто не має права вирішувати зачутінних питань нашого суспільного життя, нехтуючи їх взаємними зі суспільним життям інших народів. Навіть події в якнайдаліших від нас державах можуть інколи мати значіння землетрусу, який підземельними, химерними тремтіннями відбивається на землі якнайменше сподіянім.

Засікання закордонною політикою чужинних держав має значення не тільки безпосередньо практичне. Події суспільного життя інших народів приєднують здавати собі справу з їх причинами, розуміти всіхальотою ріжкою культури від нашої, входити у ширше коло інтересів та потреб. Поширюючи обсяг розуміння фактів — поширюючи власні культурні потреби. Інтензивність національного життя залежить від більшої від його вважання з іншими національними організмами. Ці вважання не конче, що мають висловлюватись у практичному веденню справ з близькими сусідами та далекими. Нарід позбавлений спроможності підтримувати офіційних політично-державних зносин зі сусідами, ніколи не може бути позбавлений нагоди, щоби брати участь у житті інших народів духовно, з потреби розуміння доби, в які живе і справ, які накидуються єк домаганням всім сучасним.

Велика війна ввела нас на широку арену міжнародних конфліктів. Кожний найближчий міжнародний конфлікт поставить нашу справу з новою гостротою, як справу загального значення. Від ступеня нашої орієнтації у закордонній політиці залежатиме у великій мірі доля нашого національного життя. Знущані непорозуміння та партійна ворожнеча може знесилити нас, розбити нашу єдність, необхідну у різночайші історичні моменти. Ясний погляд на стан міжнародних справ може відчинити наші сили і вернутимо, що наш національний інтерес, кільче нас тільки в одній напрямку, що кримського нема іншого шляху.

Огаблення цікаварки.

"Русспресс" доносить з Харкова: Узбровій відійде в числі 45 індустріїв відповідної напів на консулів цукрованих, вбив директора фабрики і 3 співробітників, отримав касу і старанся вивести з цукроварні запаси цукру. Чигоново-армейський гарнізон кересинської залізничної станиці вступив у перехопілку з нападчими які стративши кілька людей убитими та раненими, втекли на півдні.

Заворушено.

В олійниківському повіті вибухли селянські заворушення, спричинені ірешуваннями, яких доконали більшевики серед існівного духовенства. Такі самі заворушення виникли в цілому ряді сіл уманського повіту, де селяни вбили кількох комуністів, під наявністю яких не відомих агітаторів. (Русспресс.)

Жидівські погроми.

В Первомайську (невідомо як передтим звалася та місцевість! — прим. Ред.) різдвяний торг закінчився жидівським погромом. Причиною погрому була синеречка між одним українським селянином та жидівським купцем. Міліціонери арештували селянина, а товка селян кинулася на міліціантів і відбила арештованого. Рівночина почався погром у Голті, де товка селян архінвала 18 крамниць, тяжко поранила 13 Жидів і трохи убила. Вистра про погром в Голті перекинулась скоро до Ольвіополя, де рівночина селянська товка забила палицями 8 Жидів і зруйнувала кілька крамниць, при чому поранено 118 Жидів і двох Москалів. Під час погрому давалися чуті антішевіцькі й антисемітські охлики, на які міліція зовсім не реагувала. Командант міліції в Первомайську, довідавшись про по-

гromи в Голті вислав тутів батальйон війська, кив розвігнав товку і вінвернуло дах. Висланий для ліквідації погрому в Ольвіополі батальйон 45 лінії відмінно виступав проти погромщиків і більшіше приглядалися антижидівським експресам. Погром закінчився відіїзду ГПУ. Під час погрому в Ольвіополі відійшов ГПУ, дав кілька сильв до товки, наслідком чого було 15 осіб убитих та багато ранених. В звязку з погромами арештовано в Ольвіополі 140 осіб, з яких 18 червоноармійців із 45 лінії за невиконання наказу стояли в товку. Неподільний червоний батальйон позформовано і червоноармійців розділено між інші батальйони. (Русспресс.)

Українське житво орієнта.

"Економіческая Жизнь" ч. 18 подає з Донбасу, що "Донуголь" мас намір закрити Нікітівський рудокоп живого срібла (рутти) як рівнозначний завод (Аузербаха). Це випадок живого срібла буде єдину значною, що давала погромі запаси живого срібла не лише для України, але й для Росії. Понічною закриття рудокопу як також припинення робіт є недобір підприємства, що річно виносить 500.000 червінців. Самозартість срібла при цьому виносить 120 червінців за пуд тоді, коли заграницє живе срібло на відміну по оплатінню всіх появкових та листових онат с значно дешевше. Півміліонний недобір при відсутності збути є непосильний для "Донугла".

Напад на поїзд.

Особовий поїзд, що іде з Києва до Одеси, впав жертвою наїзду узброєної ватаги біля села Борзка. Узброєні члени ватаги отримали всіх пасажирів кількох вагонів із грошей та клунків, а опісля залишили поїзд і заховалися в лісах.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Вибори в Сингапурі.

З Каїру звідомляють, що вибори в Сингапуріали такий вислід: 101 приклонників Загльоуль піші, а 5 його противників. До обсади залишається 105 місць.

Справа позички для Мадярщини.

"Время" подає з Білгорода що представники держав Малої Антанти згодилися уділити Мадярщині позичку, але під такими умовами: 1) Мадярщина мусить визнати кордони визначені мировим договором і ратифікувати їх; 2) позички не вільно уживати на підміні зброяння Мадярщини; 3) Мадярщина мусить зложити гарантію, що Габсбурги ніколи не повернуть на мадярський пре-

сто; 4) Мадярщина мусить припинити антирумунську агітацію в Семигороді і зректися претенсії щодо інтегральності країв корони св. Степана.

В Мехіні.

Ситуація в Мехіку погіршилася. Повстанці відібрали залізничну лінію, якою транспортувано державні війська. Бой триває даліше.

Розширення італійського парламенту.

Муссоліні виготовив декрет про розширення італійського парламенту. Перед розширенням Муссоліні виголосить промову, в якій висніть лінію своєї внутрішньої і закорд. політики.

Після того справа відійшла до Округової Комісії Rekwizycyjnej у Львові, котра мала "bezzwinczne wypłacać odszkodowanie za rekwizycje wojska polskiego". Так пораджено мені внести подання.

Три рази вислав я там подання, а кождий раз оплати. Минув рік, — відповіди нема. Таксамо три рази вислав я подання до міністерства військових справ. І знов минув рік, — відповіди нема. Вкінці в почавком 1923 р. вислав я подання до президента республіки. Я вичерпую представників справу, зазначив, що на мої дотеперішні подання ніхто не вітвів не дає відповіді і просив відповісти, щоби мені відповісти виплачено відповідність — тим більше, що на мене наложено високу державну давину, а я не маю чим сплатити. По 14 дніх діствю з кінця ліпра президент позімлени, що моя справа віддана міністерству військових справ. Небавом діствю вже й повідомлення з міністерства, що моя справа віддана до "Округової Комісії Rekwizycyjnej у Львові".

Славити Бога — думаю собі — що можна добитися до правди. Я візований, що моя справа рушиться з мертві точки і посувавтесь скорім темпом вперед та що є на ділі на корисне й пологодженню. Аж ось в червні 1923 опержу з "Okregowej Komisji Rekwizycyjnej" у Львові "Orzeczenie" — тоді якісь відомості відійшли зі згадкою "odzyskanie i przekazanie do Głównej Komisji Rekwizycyjnej w Warszawie w przeciągu dni 30. Оти за пару коней з возом і за гусем признано як рівновартість як (одну пату) передвісного сотника або 1/4 швейцарського сотника. Та з твою "альтеризацією" я не міг погодитися. Іду я до адвоката, розповідаю справу, показую "Szkoła szaku i aliazu", — якож відповідати поспіхом чи не шість: "пропало" — говорю це в досвіду. А якже не можливе — відповідаю — тає самого панера на подання я списав більше, як за 5.000 млрд.

А зрештою, як той казав: "Кінь возу корову, нехай бере і теля". Втратив я більше, нехай втратчу і менше! Пишіть пане меценате курсус! За курсус є добре заплатити, меценати добре курсус написав, як слід його умотивував і відіслав куди слід. Під кінець грудня 1923 опержу з "Orzeczenie Głównej Komisji Rekwizycyjnej przy MSWojsk w Warszawie", такого змісту: "Głównej Komisji Rekwizycyjnej na posiedzeniu dnia 3 grudnia 1923 gozatrzymując sprawę odwiania od orzeczenia Okregowej Komisji Rekwizycyjnej we Lwowie w przedmiocie rekwizycji koni, wozu i gesi postanowila zatwierdzić orzeczenie Okregowej Komisji Rekwizycyjnej z roksem, із od orzeczenia тиго не має dalszego środka prawa".

а. Антік Слов'якій, парох в Михайлівках, пов. Дрогобич.

КОВИНКИ.

— Струса і пустеля. Це не сенсаційна новина про якісну аристократичну давнину, а лише позімлена про вчорашилою комп'ютером "Ліга" (ч. 10) передова стаття про "Політику струса" так сподобалася прокураторові, що він, — задрісний, що і другі не прочитали, — відідав її виключно лише для себе. І ось замість статті про струса, показавалася бліз в часті пустелі, на якій не оставалося ні однієї оази.

— Новий український журнал. Як би інформую пароху "Посланик Новості" у Відні все поширилося того місця новий український журнал "Світанок України". На чом журнал маєтиме стати пп. Сагайдачний, Чорущенко, Орак, Струса і інші. Та сама газета, зазначує, що політична платформа нового журналу буде заключатися в об'єднанні на Чехословаччині. Метою журнала має бути пропаганда федераційної залуки України з Чехословаччиною.

— Документ нашій ділі. "Starostwo w Starym Samborze, L. 23 59/23 Starý Sambor 8. Lipcowa 1923. D. Wszystkich Wielobrygów Urzędów parafialnych gr. kat. w powiecie Rzeszowskim z dnia 1. Kwietnia 1923 r. i. b. Wydział Prezydjalny Województwa polecił funkcjonariuszom Starostwa badanie księgi metrykalnych pod względem językowego ich prowadzenia — а to przy sposobności сконcentrować komisjach w danej gminie. Zdjęto rokcie Wielobryg Urzędów parafialnych udzielić na tą datę jednolitym funkcjonariuszom Starostwa do wglądu. Starosta Dyldelewicz.

— Наука дарогами поштом. Подано чи таємницькою пословою чистку що віді-

Продаж горішношлеського вугля і коксу

маліні цінах використовується було фірми „Кароль Фердинанд”, Львів, вул. Академічна ч. 21. — Телефон 1183.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Престольна промова англійського короля.

Англійський король відчитав у палаті лордів відкрите письмо. Висловив вдоволення, що може сконститувати поступи в справі відшкодувань Ірландії, які досі були перешкодою порозуміння обох народів. Англійське правительство буде старатися скріпити впливи Союзу Народів. Щодо вінів на границі Афганістану, то правительство сподіється, що в тій часті британської імперії запанує небаром спокій. В сираві риборів залишив короля, що проектів правительства Болдуіна, які передбачують зниження до економічного розвитку Імперії при помочі нової митової політики, нарешті не впровадив. Правительство приготувало проекти відбудови знищених частей північної Ірландії.

Ген. Шептицький заперечує.

Ген. Шептицький доручив міністерським справам заперечення, начебто коли не буде субсидіїв від „Звіонзек Патріоту Польського”.

Грей на чолі правительства?

„Матен” відомляє з Лондона, що можливе є, що англійський король покликне лорда Грея, щоби пробував утворити парламентарне правительство, оперте на більшості кількох різних сторонництв.

С. В. Петлюра в Польщі. „Слово Польське” додає що себе такі коменти: „На сьогоднішній же момент правління, то Польща спекається невідірвного тягарю. В затриманіх останніх враженнях нещасливій польської підправи, яка почала за собою вже з винесеністю хідниками газет, які згадують про видані в Харкові слюсарю Ю. Тютюнникові, в яких Петлюра представився „двергом”, без усіх польських здібностей”. Очевидно, що певний польський Стасіслав Грабін відповів, що найбільшим політичним погрібком Петлюри було його зовнір до чесності свого позиції.

— В театрі „Українського Весілля”. В четвер 17 січня, бенефіс п. В. Коссака „Ліганска любов”, опера в 3 діях Легіора Решту білети продає „Сонячний Банк”.

— Анатоль Франс занедужав; хоча педигре не є поважна, однак з огляду на поважний вік письменника (80 років) можна пікатися небезпеками наслідків.

— Сильна смерть від кулічного руху є найбільша у Лондоні. У р. 1918 було 16 000 осіб зранених або вбитих. В 1919 — 20 000, — а в 1923 р. 30 000.

— Задіяна катастрофа під Бродами.

У вчораших телеграмах подали місцеві кореспонденти про велику задіяну катастрофу під Бродами. Тепер виникає питання, що вночі з неділі на понеділок більше 3 год. поміж стаціями Підгірці Рудня та Михайлівкою зударилася два особові потяги, з яких один зійшов зі Львова в другий до Львова. Силово віддернули були в одному хвилині змієм об машини, 2 січубом, 2 пасажирськими вагонами 3 вагони височини з реєсами. На першу телеграфну вістю відійшли зі Львова негайно рятунковий потяг. З під рукою відстежили 14 трупів і більше 40 важких ранених. Жертви катастрофи по національності здебільші жити, торговці в гарбіні. Раніше пошищено тричасово у шпитальні в Львові та Дубні. Причиною катастрофи було неправильне поставлення зворотного. Правильний задіяний рух знову встановлені.

— Ганат. Орган культури та пропаганди Прушинського і Сп. є дуже недоволений застосуванням підтриманням відносин в альтанічній осітній вінці, які використані, як напримір, спротив селян у с. Насітів (Тернопільський повіт). Надати школі будинок під польську школу. Протягом відомої газети „Слово Польське” писати як на „заборонені”, які зважують основувати поняття українські гімназіальні курси! Збори батьків України у Золочеві з їх встановленням надбудувати до закритої школи. Після — польський культурнотворчий підприємство і — очевидно! — зваживши до „співічної боротьби” проти таких „заборонених”. Коли бач, Україні закладають собі свої школи, то він є „забороненим” і „ширенням бальзаківських традицій 1918 р.”

Землетрус в Японії.

З Осаки відомляють, що оконою між Токіо і Осакою навістив новий землетрус. На перенесені Токіо, Сугано, вибухла пожежа. Біля місцевості Футагама залізничний поїзд наслідком землетруса ішов до ріки, в 6 поїздів викинуло зі шин. В Йокогамі знищених 600 домів.

Кунц із південним Гейнцем.
Вольф відомляє з Сієні, що управу провізоричного правительства в Палестині після вбивства Гейнца обняв Кунц, 23-літній майор військових відділів сепаратистів.

Побіда комуністів у Сан-Сомії.

Комунальні вибори в Саксонії принесли повну перевагу соціалістів, які втратили майже половиною голосів, які здобули були при виборах в 22-ім році. Велика частина голосуючих віддали голоси на комуністів.

Пошесть мишів на Україні.

Південну Україну навістила ц. р. пошесть мишів, які страшно ніщать овочину. Складано спеціальну нараду хліборобів, природників і хеміка для успішної боротьби з мишами. Як потиснули морози, кинувся миши на численні провізоричні склади збіжжя.

Домашнє війна. Один із загальній земляній громадянин, котрій насоли не ужнає дальноголю так загубився на Маланки, що рано вів в чаті всі замки. Та добра його дружина, щоби уп'янити Новий Рік чоловікові побігла чинкорше до склепу представника „Топасу” А. Берлінського при вул. Слов'янського ч. 4 (напроти Головної і очти) і купила дешево лягни жарівки, скла до ламп і пр. і так закінчилася домашня війна. (252a) 1-1

Хто зможе до Т-ва „Пресвіта” суму рівністю одному швед. долару — самі дістане даром наліндес і кіміночки в соріт Народна Бібліотека. 1204 в) 1-2

Курс грошей.

Львів, дія 15 січня 1924

Нині дальше так: «уера половина тенденції знижкова. Обрати оживлені».

Долар ам. 10,700,000—10,800,000

Долар канад. 10,000,000—10,200,000

Ческі корони 28,000—29,000

Лей 41,000—40,000

Фунти штерл. 48,500,000—50,000,000

Марки нім. стар. ем. тис. 260,000—270,000

Франц. франкі 525,000—600,000

Золото

20 кор. 48,500,000—50,000,000

20 фільор 45,000,000—46,000,000

20 марок нім. 50,000,000—50,000,000

10 рубл. 6,300,000—65,000,000

Срібло

Кор. австр. 860,000—900,000

5 кор. 4,250,000—4,500,000

Фльорени 212,000—225,000

рублі 3,250,000—3,500,000

копійки (за рубль) 1,400,000—1,600,000

Варшава На 151.

Вальоризаційний фонд на дія 15. і 16 січня в. р. 1800р.

Долар Зад. Лер. 9,900—9,950—00,000—0,00

Фр. фран. 44, фр. 1800 корони чеські 282.

Чеки Бельгія 416,000 414,000 418,000 410

Голландія 3713 Львівон 42,500—42,000—42,420

— 41580. Новий Йорк від Бірж. Париз 462,000 456,000 460,5 0 457,600 Прага 2-9,600

288, Швейцарія 1,725,000 1,716, 1,733, 1,699,

Відень 139, Італія 438, 436.

Ціни 15. січня 1924. Голландія 214,50

Новий Йорк 1781, Львівон 24,50, Париз 25,60

Медісон 24,91, Прага 16,80, Будапешт 0,0205, Букурешт 2,90, Белград 6,55 Софія 4,10, Відень 0,0081, 1/2

Збіжова біржа.

Львів, 15 січня 1924.

Рух на біржі великих сільських скромі оброботок в ціні 130 тон. Доступна по-дача по війнороботів в цінах, наслідком чого не приходить до транзакцій. Тенденція зберігання, настір резервованій.

в мішках від 2 сотнірів почавши — також дере відомого ретортового і букового вугілля в дрібних кількостях з сучасною доставкою по моніторингу.

ПРОДАЖ! УВАГА! ново відкритий магазин!

ЕЛЕКТРИЧНІ І НАФТОВІ ДІТМАРСЬНІ ЛАМПИ

від найкращіших до найбагатіших.

ІКАРІВКИ І СИЛА ДОЛЯНІ П.

ІНОТИ І ОСІ СІЛДАВІ ЧАСТИ ДІТМАРСЬНИХ ЛАМП

ВЕСЬ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТАЛІЦІЙНИЙ МАТЕРІАЛ.

ЕЛЕКТРИЧНІ МОНОВІНИ? НАЧИННІ І ЗЕЛІЗНА.

ЕЛЕКТРИЧНІ МОТОРИ.

Від тепер купус наше Громадянство лише у представника Товариства для торговлі і промислу

„ТОПАС“

А. БЕРЛІНСЬКОГО при вул. Слов'янського ч. 4.

(против Головної Пощі при відвалі першої купи).

ГУРТЛІНА ПРОДАЖІ по цінах фабричних: „ТОПАС“ Львів, вул. Міцкевича ч. 22 Тел. 624.

Всі знаємо, що треба лише у своїх купувати!

Товар першої якості по цінах конкуренційних!

графік побажана, за зворот якої, світлину ручиться. На зображені не відповідається. Письма сліти до адм. сучасного під „Світ до свого“.

Б. У. НАЧАЛЬНИК „Народної Торговли“ відповідь, що посади, Ласкаво зважені до адміністрації під „Працю“.

1234 3-3

ПОДЯКА.

Для 11 1924 р. уважається в Богданії з Волошинів Вільям, проживши літ 82. Основні діти і внуків складають прилюдну подібну передави в Високогорівському близу Оттою Декану Т. Старчевським пархом в Колодубах з Іого шире займети, як рівно Високогорівському Оттою М. Старчевським пар. в Городині, Оттою Р. Волошинів пар. в Устю і Всім присутнім, котрі призначилися до зведення сучасного обряду.

П. вергія, дія 10/1 1924.

РОДИНА.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.